

densociale
kapitalfond

Aktiviteter, resultater og perspektiver

TrygFonden

Indhold

FORORD	“Vi investerer i menneskelig og økonomisk succes”	4
MISSION	At forene social og forretningsmæssig succes	6
INVESTERING	Social gazelle med vokseværk	8
HISTORIEN	Fra spæd idé til strategisk satsning	10
INVESTERING	Verdensberømt virksomhed på vej til bæredygtig vækst	12
ORGANISATION	Hvem står bag	14
SOCIAL STARTUP	Fra hobbyprojekt til social virksomhed	16
AKTIVITETER OG RESULTATER	Investeringer 18 Det Sociale Vækstprogram 20 Social StartUp 22 Øvrige resultater 23 Sådan er midlerne anvendt 24 Måder vi arbejder på 25 Vores forandringsteori 25	
INVESTERING	Mursten med mening	26
SPØRGSMÅL 1	Kan man skabe kommercielt succesfulde sociale virksomheder?	28
DET SOCIALE VÆKSTPROGRAM	Når mange kokke gavner	30
SPØRGSMÅL 2	Kan man skabe en finansielt bæredygtig social investeringsfond?	32
INVESTERING	Vækst efter privatisering	34
PERSPEKTIV	Alle kan noget	36
MINISTEREN	Flere og stærkere socialøkonomiske virksomheder	38
INDEX	Portefølje- og programvirksomheder 2012-14	40

*Gurli Martinussen, direktør i TrygFonden,
bestyrelsesformand i Den Sociale Kapitalfond*

“Vi investerer i menneskelig og økonomisk succes”

Med Den Sociale Kapitalfond har TrygFonden valgt at gå forrest i udviklingen af sociale virksomheder og sociale investeringer i Danmark.

Den Sociale Kapitalfond investerer kapital og kompetencer i sociale virksomheder, som løser sociale problemer ved at drive forretning.

Vi gør det, fordi frygten for et uværdigt exit fra arbejdsmarkedet er en voksende udfordring for danskernes tryghed

– samtidig med at mennesker uden for arbejdsmarkedet er blandt de mest utrygge i Danmark.

Når de sociale virksomheder er bedst, formår de at sikre mennesker med fysiske, psykiske og sociale problemer en plads i arbejdsfællesskabet på et økonomisk bæredygtigt grundlag.

Vores mål er at hjælpe virksomhederne med at vokse og skabe flere arbejdspladser til udsatte mennesker. Derigennem vil vi udvikle nye rollemodeller for, hvordan

danske virksomheder kan få den økonomiske og sociale bundlinje til at gå hånd i hånd. Samtidig tester vi, hvor og hvordan det er optimalt at investere, når målet er, at de økonomiske afkast i størst muligt omfang skal finansiere den sociale indsats.

Venturefilantropi

Den Sociale Kapitalfonds arbejde er nyt og potentielt banebrydende i Danmark. Det udforsker nye veje til at skabe varige sociale forbedringer gennem økonomisk og social bæredygtighed. Og det indebærer

en ny måde at organisere og bedrive almennyttigt arbejde på, som kombinerer tilgange fra kommercielle venturefonde med filantropi – kaldet venturefilantropi.

TrygFonden er ikke alene om indsatsen. Den Sociale Kapitalfond får flot støtte af vores kompetencepartnere Accenture, Accura og EY (Ernst & Young). Samtidig samarbejder Fondens managementteam og Beskæftigelsesministeriet ved Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering om

Det Sociale Vækstprogram, der siden 2013 målrettet har hjulpet socialøkonomiske virksomheder med forretningsudvikling.

Endelig er vi glade for og stolte over, at VELUX FONDEN i samfinansiering med VILLUM FONDEN i 2014 har valgt at støtte op om Den Sociale Kapitalfonds arbejde ved en større donation. Takket være VELUX FONDEN har vi etableret Social StartUp, Danmarks første accelerator for sociale iværksættere, som giver sociale startups en

stærk start via målrettet kompetencestøtte og opstartskapital.

Den Sociale Kapitalfond har således udviklet sig meget siden etableringen i 2011 og er i dag omdrejningspunkt for en indsats for sociale iværksættere i hele forløbet fra opstart til optimering og skalering. Med denne rapport gør vi for første gang samlet status over alle disse aktiviteter.

Mission

At forene
social og
forretnings-
mæssig
succes

Alt for mange mennesker deltager ikke aktivt på arbejdsmarkedet i Danmark på grund af fysiske, psykiske og sociale problemer. Over 400.000 danskere mellem 16 og 64 år anslås af Beskæftigelsesministeriet at have andre problemer end ledighed at slås med. Dermed står de uden for et af de mest centrale fællesskaber i Danmark – til skade for både den enkeltes trivsel og tryk og for samfundets sammenhængskraft og økonomiske bæredygtighed. Danske virksomheder spiller en væsentlig rolle med hensyn til at løse denne udfordring. Hvis flere virksom-

heder tager et større ansvar for at inkludere udsatte mennesker og gøre en særlig indsats, får flere udsatte mulighed for at blive en del af arbejdsfællesskabet. Udfordringen er, at virksomhederne samtidig skal være konkurrencedygtige for at bevare og skabe nye arbejdspladser og velstand i det hele taget. Derfor skal vi finde bedre måder at kombinere løsningen af de to opgaver på, så flere virksomheder får den sociale og økonomiske bundlinje til at gå hånd i hånd. Og vi skal finde en måde at løse udfordringen på, som er så økonomisk effektiv som muligt.

Udfordringen er ikke unik for Danmark. Den findes over hele verden, men én løsningsmodel tiltrækker stadig mere opmærksomhed på tværs af landegrænser: Sociale iværksættere, dvs. mennesker som løser sociale problemer ved at drive forretning.

Hvor andre ser udfordringer og begrænsninger, ser de sociale iværksættere også muligheder og potentialer, når fokus er på at udvikle og ansætte udsatte mennesker. Og når sociale iværksættere er bedst, formår de at forene social og forretningsmæssig succes. Det gør dem

til særligt relevante rollemodeller og inspirationskilder for dansk erhvervsliv.

De sociale iværksættere understøttes i stigende grad af sociale investorer, der bruger finansielle værktøjer til at forfølge sociale mål.

Det er idégrundlaget bag Den Sociale Kapitalfond, som i disse år forsøger at finde svarene på to centrale spørgsmål:

1.

Kan man skabe succesfulde sociale virksomheder?

Den Sociale Kapitalfond vil udvikle succesfulde sociale virksomheder for at sikre flere pladser i fællesskabet til udsatte mennesker og skabe nye rollemodeller for danske iværksættere samt små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Det er her, 80 pct. af alle nye job skabes.

2.

Kan man skabe en finansielt bæredygtig social investeringsfond?

Den Sociale Kapitalfond vil undersøge og teste, hvad der er de optimale investeringsområder, hvis målet er at udvikle succesfulde sociale virksomheder via investeringer, hvor afkastet i størst muligt omfang finansierer indsatsen. Det langsigtede perspektiv er en social indsats, der betaler sig selv.

Undervejs i vores søgen efter svarene vil vi teste forskellige tilgange til, hvordan sociale virksomheder og investeringer kan bidrage til, at flere får en plads i fællesskabet.

Investering

Social gazelle med vokseværk

Der er gang i telefonerne hos Telehandelshuset. Virksomhedens medarbejdere taler hver måned med over 10.000 mennesker, uden at kunderne ved, at der i den anden ende sidder et menneske med synshandicap. Flertallet af Telehandelshusets medarbejdere er nemlig blinde eller svagtseende – en af de grupper, der har allersværest ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet.

Hos Telehandelshuset er de svagtseende imidlertid et vigtigt aktiv, og virksomheden mangler efterhånden arbejdskraft. For forretningen vokser med rekordfart.

Omsætningen i telemarketing er mere end fordoblet, siden samarbejdet med Den Sociale Kapitalfond blev indledt i 2012. Det samme er antallet af telemarketingmedarbejdere med synshandicap.

“Samarbejdet med Den Sociale Kapitalfond har virkelig flyttet os som virksomhed. Vi har fået en helt ny infrastruktur med nye lokaler og state of the art telemarketing-software. Mentalitetsmæssigt har vi nu langt større fokus på rentabiliteten i løsning af opgaverne for vores kunder,” siger Connie Hasemann, direktør i Telehandelshuset.

Rådgivning har stor værdi

For Telehandelshuset har pengene fra Den Sociale Kapitalfond været vigtige, men rådgivningen og sparringen fremhæver Connie Hasemann som mindst lige så afgørende.

“Vi har hele tiden haft ambitioner om at vokse, men vi vidste ikke, i hvilken retning, vi skulle gå. I det vadedsted fik vi uvurderlig hjælp. Det var, som om vi fik et landkort over, hvordan verden kan udfolde sig, og hvordan man navigerer i den.”

Telehandelshuset fik bl.a. hjælp af Den Sociale Kapitalfonds kompetencepartnere Accenture, EY og Accura, til udvikling af strategi, bedre økonomistyring og en styrket bestyrelse.

Etableret 1995

22 faste medarbejdere, heraf 14 synshandicappede, samt 14 i uddannelse, arbejds-
evneafklaring og praktik i virksomheden
(per 31/12 2014).

Connie Hasemann modtog i 2013 erhvervslivets nobelpris, Oslo Business for Peace Award, som den første og hidtil eneste dansker, for sin indsats med at udvikle Telehandelshusets unikke koncept og gøre det til en internationalt førende socialøkonomisk virksomhed.

Den Sociale Kapitalfond påbegyndte sin investering i Telehandelshuset i 2012 i form af et lån på 1 mio. kr. samt en betydelig kompetenceinvestering.

I september 2014 begyndte Telehandelshuset planmæssigt, som den første investering, at betale sit lån tilbage. Midlerne vil blive geninvesteret i andre sociale virksomheder.

Telehandelshuset nåede i 2013 “gazellestatus”: Fire regnskabsår med kontinuerlig vækst i omsætningen, mere end fordobling af omsætningen og samlet positivt primærresultat i perioden. Børsen, der siden 1995 årligt har identificeret Danmarks gazellevirksomheder, nominerer A/S’er og ApS’er og ikke S.m.b.A.’er som Telehandelshuset.

Historien

Fra spæd idé til strategisk satsning

Siden arbejdet med at etablere Den Sociale Kapitalfond begyndte i 2010, har Fonden gennemgået flere udviklingsfaser:

Fase 1

› 2010-2011:

Etablering

Lars Jannick Johansen påbegynder arbejdet med at undersøge grundlag, strategi og optimal organisationsform for en social venturefond med fokus på inklusion af udsatte grupper i Danmark.

Der indgås samarbejde med kompetencepartnere Accura og EY (tidligere KPMG), der bidrager med omfattende støtte til Fondens etablering og arbejde. Senere, i 2012, indgås samarbejde med Accenture som tredje kompetencepartner.

TrygFonden finansierer forstudiet og etablerer Den Sociale Kapitalfond som en erhvervsdrivende fond med et almennyttigt formål samt donerer grundkapitalen på 25 mio. kr. Den 8. december 2011 godkendes Fonden af Erhvervsstyrelsen, og Danmarks første sociale venturefond er en realitet.

Fase 2

› 2012-2013:

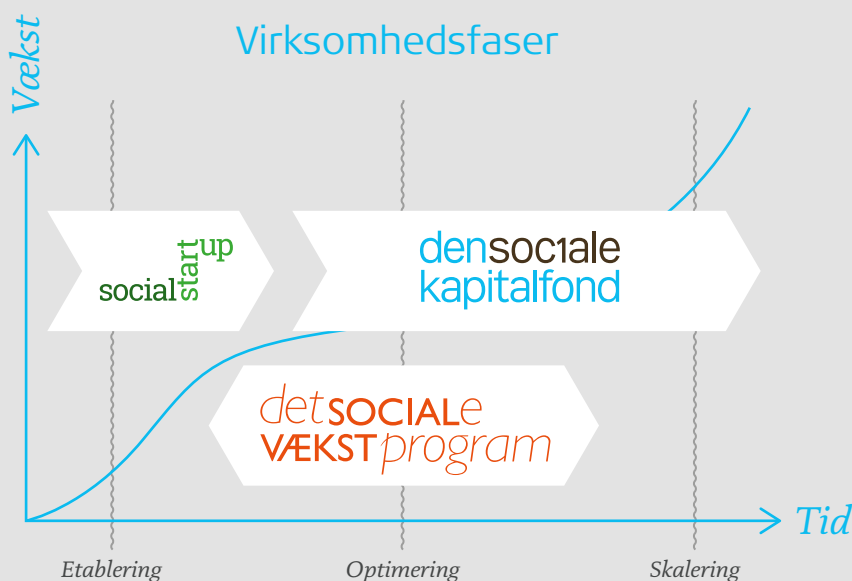
Test af koncept

I Fondens første investeringsperiode er målet at teste konceptet bag Den Sociale Kapitalfond, herunder om det er muligt at finde egnede investeringsemner og udvikle relevante metoder til sociale venture investeringer i praksis. Derudover ønsker Fonden at udbrede kendskabet til socialt iværksætter i Danmark.

Den Sociale Kapitalfond foretager i perioden sine første fem investeringer. Desuden gennemføres en løbende kortlægning af sociale investeringsemner i Danmark. Der udvikles værktøjer til "social due diligence" samt test af metoder til måling af *Social Return On Investment* (SROI).

Den Sociale Kapitalfonds managementteam vinder et EU-udbud under Beskæftigelsesministeriet om udvælgelse og udviklingsforløb for 12 socialøkonomiske virksomheder i 2013-14. Det første hold under **Det Sociale Vækstprogram** begynder i april 2013.

Den Sociale Kapitalfond bidrager i en lang række sammenhænge med sin viden og sine erfaringer, bl.a. ved deltagelse i regeringens særlige udvalg for socialøkonomiske virksomheder og ved konferencer, publikationer og netværk, herunder i regi af bl.a. Young Global Leaders under World Economic Forum, Skoll World Forum, Ashoka, m.fl.

Fase 3

> 2014-2018: Udvikling

I Fondens nuværende strategiperiode er målet at videreudvikle og optimere investeringsarbejdet og skabe nye rollemønstre, der kan inspirere stadig flere iværksættere og virksomheder til at øge deres sociale engagement.

På baggrund af gode resultater med Den Sociale Kapitalfonds første investeringer beslutter TrykFonden i 2013 at donere yderligere 50 mio. kr. i perioden 2014-17 til fem til syv nye investeringer samt opfølgningsinvesteringer i de bedste porteføljevirkomheder.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering beslutter ultimo 2013 på baggrund af de foreløbige, positive resultater at udvide Det Sociale Vækstprogram med i alt 14,7 mio. kr. i perioden 2014-16, så yderligere 20 socialøkonomiske virksomheder kan deltage i programmet. Regeringen gør dermed Det Sociale Vækstprogram til et af hovedinitiativerne i sin 10-punktsplan for socialøkonomiske virksomheder i Danmark.

VELUX FONDEN, i samfinansiering med VILLUM FONDEN, bevilger knap 22 mio. kr. til Den Sociale Kapitalfond til etablering af **Social StartUp**, Danmarks første accelerator for sociale iværksættere, som vil skabe job til udsatte mennesker.

Den Sociale Kapitalfond er fortsat aktivt engageret i vidensdeling og anvendt som best practice-case i både Danmark og udlandet.

Idéen bag Den Sociale Kapitalfond

Mange iværksættere og virksomheder har brug for hjælp udefra i form af kapital og kompetencer for at realisere deres fulde potentiale.

Med dette udgangspunkt bygger Den Sociale Kapitalfond på en relativt simpel idé: At foretage risikovillige og langsigtede investeringer i virksomheder med betydeligt udviklingspotentiale, ligesom det kendes fra traditionelle venturefonde. Men i stedet for kommercielle virksomheder investerer Fonden i sociale virksomheder. Og i stedet for traditionelle finansielle afkast er fokus på *Social Return On Investment (SROI)*.

Da feltet af sociale iværksættere og virksomheder i Danmark endnu er lille, bygger Fonden i første omgang på såkaldt venturefilantropi: Dens midler er donationer fra almentnyttige aktører, og midlerne investeres målrettet i sociale virksomheder, hvor alle afkast geninvesteres.

Investering

Verdens-berømt virksomhed på vej til bæredygtig vækst

Specialisterne bygger på et innovativt og verdensberømt koncept, der er kopieret over hele verden: Brug af mennesker, der har autistens særlige sans for detaljer og mønstergenkendelse til at lave bl.a. softwaretest og løse komplicerede dataregistreringsopgaver med kvalitet i særklasse.

Den Sociale kapitalfond gik i 2012 ind som investor for at hjælpe Specialisterne med at blive økonomisk bæredygtig og over tid opnå den vækst, som virksomheden og dens "specialister" har potentiale til.

Det har krævet et langt, sejt træk, herunder ændring af virksomhedens organisation og strategi, hvor fokus nu mere er på at udnytte virksomhedens viden til at uddanne og jobplacere specialistpersonligheder i andre virksomheder – frem for alene at gå efter at opbygge egen stor konsulentvirksomhed. I 2014 er indsatsen begyndt at slå synligt igennem, med fornyet vækst og det bedste driftsresultat nogensinde.

Fakta: Specialisterne ApS

Etableret 2003

50 medarbejdere, heraf 34 specialister med forskellige former for autisme, samt 45 i arbejdsevneafklaringsforløb og under Særligt Tilrettelagt Uddannelse (STU) i virksomheden (per 31/12 2014)

Specialisterne er over hele verden anerkendt som en banebrydende, innovativ social virksomhed og har modtaget en lang række priser og udmærkelser

Den Sociale Kapitalfond investerede 2 mio. kr. i Specialisterne i 2012

Organisation

Hvem står bag

BESTYRELSEN

fra venstre

Juliane Meulengracht Bang,
MBA, partner og social entrepreneur, formand for Maternity Foundation, bestyrelsesmedlem i Mary Fonden m.fl.

Lars Jannick Johansen,
Direktør for Den Sociale Kapitalfond Management

Formand
Gurli Martinussen,
Direktør for TrygFonden

Katinka Greve Leiner,
Direktør for Ferd Sosiale Entreprenører i Norge, bestyrelsesmedlem i EVPA, m.fl.

Dorthe Lysgaard,
Projektchef i TrygFonden

Mads S. Rasmussen,
Head of Business Development, TryghedsGruppen

Peter Engberg Jensen,
Formand for Finansiell Stabilitet og PFA Invest samt bestyrelsesmedlem i PensionDanmark, LD, m.fl.

Den Sociale Kapitalfond er etableret som en social pendant til kommercielle venture- og kapitalfonde.

TrygFonden har etableret den erhvervsdrivende fond, Den Sociale Kapitalfond, og doneret kapitalen, som finansierer Fondens investeringer i sociale virksomheder.

VELUX FONDEN i samfinansiering med VILLUM FONDEN donerer i 2014-17 midler til gennemførelse af programmet Social StartUp.

Gurli Martinussen, TrygFondens direktør, er formand for Den Sociale Kapitalfonds bestyrelse.

Adm. direktør Lars Jannick Johansen står i spidsen for managementselskabet, der

varetager Fondens investeringsarbejde samt gennemfører Social StartUp.

På baggrund af et vundet offentligt udbud gennemfører Den Sociale Kapitalfond Management i samarbejde med bl.a. Cabi (Netværks- og videnshus for socialt ansvar) desuden Det Sociale Vækstprogram for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering under Beskæftigelsesministeriet.

Teknologisk Institut varetager eksternt evaluering af programmet. En styregruppe med repræsentanter for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Socialstyrelsen, Erhvervs- og Vækstministeriet samt Cabi og Den Sociale Kapitalfond Management sikrer overordnet ledelse og kvalitetskontrol af programmet.

Om managementteamet

Antal:

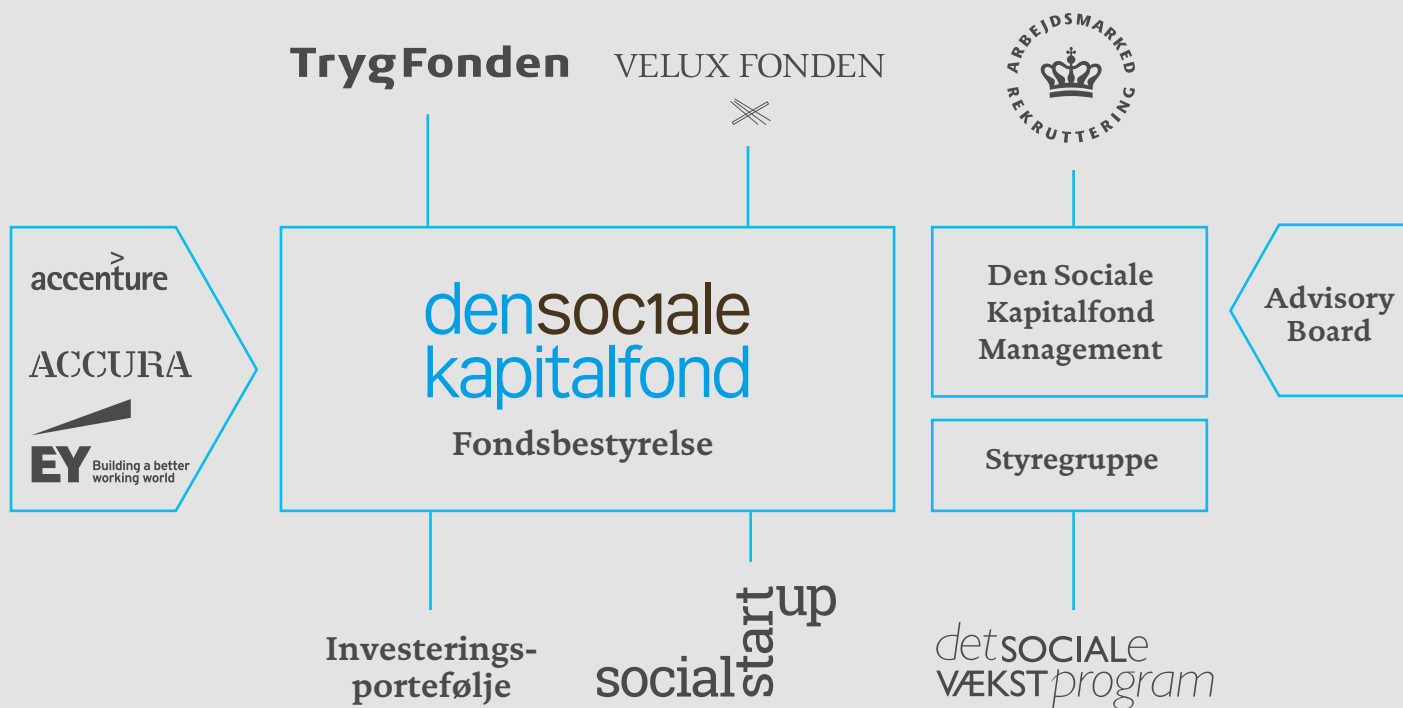
10 personer, heraf otte seniormedarbejdere og to nyuddannede (per 31/12 2014).

Baggrund:

Ledere og forretningsudviklere med 15-25 års erhvervs erfaring, alle med direktions- og iværksætter erfaringer.

Kompetencer:

Ventureinvesteringer, køb og salg af virksomheder, finansiering, revision og økonomistyring, strategiidvikling og implementering, salg og marketing, HR, frivilligt arbejde, velfærtsudvikling og socialt iværksætteri.

Managementteamet rådfører sig med et Advisory Board med førende iværksættere og eksperter på Fondens arbejdsområde, bl.a. direktør Pamela Hartigan fra Skoll Centre for Social Entrepreneurship, Saïd Business School ved University of Oxford; stifter og bestyrelsesformand Henrik Lind,

Danske Commodities og Lind Invest; samt adm. direktør og adjungeret professor Søren Hougaard, AMS Group og CBS.

Den Sociale Kapitalfond har derudover tilknyttet tre eksterne kompetencepartnere, der som led i deres strategiske CSR-indsats

har valgt at støtte med professionel arbejdskraft, specialistviden og kernekompetencer inden for en række centrale rådgivningsområder:

ACCURA

Accura er blandt de førende advokatfirmaer i Danmark og har rådgivet Den Sociale Kapitalfond siden opstarten i 2011. Accura rådgiver i forbindelse med investeringer i sociale virksomheder, herunder med sine kompetencer til juridisk due diligence i forbindelse med opstart af en investering.

EY er et af Danmarks førende revisions- og rådgivningsfirmaer og har været rådgiver fra starten af Den Sociale Kapitalfond. Ud over rådgivning om dannelsen af Fondens og dens investeringer bidrager EY også til due diligence ved investeringsforløb og rådgivning i forbindelse med porteføljevirkomheder.

accenture

Accenture er en global virksomhed med speciale i management consulting, teknologi og outsourcing af medarbejdere. Accenture bidrager med analyser til udviklingen af Den Sociale Kapitalfond og konkrete investeringscases, samt med forretningsmæssig sparring til porteføljevirkomheder.

Social StartUp

Fra hobby-projekt til social virksomhed

Virksomheden DiiG og MiiG udspringer af et hobbyprojekt, som grundlægger og direktør Jørgen Kristensen hyggede sig med i fritiden i flere år ved siden af jobbet som direktør for Bording Fronts, der producerer møbelkomponenter. Hovedproduktet hos DiiG & MiiG er en "Christiania-cykel" til børn kaldet *Acerbike*.

Jørgen Kristensen vil vise, at man også i en lille midtjysk by kan få en idé, som giver både livsmod, selvværd og smør på brødet. Det er baggrunden for, at han i 2014 besluttede, at DiiG og MiiG skulle etableres som selvstændig socialøkonomisk virksomhed.

Da virksomheden fik mulighed for at komme med i Den Sociale Kapitalfonds accelerator-program, Social StartUp, kom der for alvor fart på:

- At arbejde sammen med Den Sociale Kapitalfond har betydet, at vi har taget et kvantespring i den rigtige retning på rekordtid. Allerede i det indledende bootcamp-forløb fik vi nogle vigtige redskaber til at

drive social forretning. Og det at få sin egen forretningsudvikler som fast sparringspartner har været guld værd. Som ny iværksætter har man brug for at få gode råd og vende udfordringer og muligheder med nogen, der kender markedet og ved, hvad der skal til for at komme stærkt fra start og bide sig fast, siger Jørgen Kristensen.

Alle skal have en chance

Igennem Social StartUp er det muligt at få kapital, og den brugte DiiG og MiiG bl.a. til at købe designrettighederne til Acerbike og til at fjerne et fordyrende og besværligt mellemlid. Det åbnede nye afsætningsmuligheder og gav igen både plads og økonomi til at tænke i udvikling af nye produkter.

Fakta: DiiG & MiiG

Etableret i 2014 i Bording

En tidligere udsat ledig i ansættelse pr. 31/12 2014

Med i Social StartUp-programmets første runde i 2014

For 2015 er målet for DiiG & MiiG at få sit gennembrud på det private såvel som institutionsmarkedet

Det giver på sigt behov for flere ansatte ud over Jørgen Kristensen og den fleksjobber, der er ansat i dag. Og når de skal ansættes, er han ikke i tvivl om, at det skal være flere fleksjobbere:

- Det handler om at give mennesker en chance og vise dem, at vi virkelig har brug for deres idéer og indsats. Alle har en aktiv rolle at spille. Jeg håber, at andre vil tænke det samme, hvis det en dag skulle ske for mig, at jeg ikke længere kan arbejde på fuld kraft, siger Jørgen Kristensen.

Aktiviteter og resultater

Investeringer – i samarbejde med TrygFonden

Den Sociale Kapitalfond investerer risikovillig kapital og kompetencer i etablerede sociale virksomheder med betydelige udviklingspotentialer, som målrettet skaber muligheder for udsatte grupper.

Frem til 2018 er målet at opbygge en investeringsportefølje på 10-12 små og mellemstore sociale virksomheder for derigennem at:

Skabe job, uddannelsespladser og andre muligheder for udsatte mennesker i Danmark.

Identificere de optimale investeringsemner og værktøjer for sociale virksomhedsinvesteringer.

Skabe sociale og forretningsmæssige rollemodeller for danske iværksættere og virksomheder.

Sikre ca. 30 mio. kr. til investeringskapital i 2021 via tilbagebetalinger og afkast.

Investeringsprofil:

Investeringsperiode:

2014-2017 (+ 4 års opfølgende portefølje-forvaltning).

Investeringsformer:

Typisk 2-4 mio. kr. i form af (konvertible) tålmodige lån med mulighed for opfølgningsinvesteringer, herunder i form af egenkapitalinvesteringer.

Investeringskriterier:

Etablerede små og mellemstore sociale virksomheder, særligt inden for industri, service og detailhandel.

Mulighed for investering i både “for-profit” og “not-for-profit” sociale virksomheder.

Succesfuld social model for ansættelse og udvikling af udsatte mennesker. Investerer ikke i virksomheder, der udelukkende er “anden aktører”.

Kommercielt udviklings- og vækstpotentiale.

Kompetent og ansvarligt ejer- og lederteam.

Potentiel rollemodel med innovativ kombination af social og forretningsmæssig model og mulighed for overbevisende resultater og skalering /kopiering.

“Impact lock”, hvor virksomheden i investeringsaftalen forpligter sig til at forfølge sociale mål og rapportere herom, og hvor tilbagebetaling før evt. udbytte sikres.

UN Global Compact skal følges af virksomheden (siden 2013).

Investeringer – resultater pr. 31. december 2014:

Specialisterne ApS
Telehandelshuset S.m.b.A
Mormor.nu ApS
Bornholms Mosteri A/S
Gamle Mursten ApS

24 **46** **121** **68** **9**

måneder i
gennemsnitlig
investerings-tid

mio. kr. i samlet
omsætning

ansatte – heraf 65
pct. (79 personer)
tidligere udsatte
ledige

i uddannelse,
praktik og
arbejdsevne-
afklaring

Ca. 9
mio. kr. udbetalt i
lån fra Den Sociale
Kapitalfond

Bemærk: Der er tale om foreløbige 2014-tal, hvorfor ændringer i forhold til endelige årsregnskaber kan forekomme

Fokus i investeringerne har i 2012-14 primært været på optimering som grundlag for fremtidig vækst og skalering. Udviklingen er følgende:

Optimeret drift Over 7 mio. kr., eller ca. 345 pct. forbedring, i samlet driftsresultat (EBITDA) i 2014 i forhold til 2013 (ekskl. Bornholms Mosteri, hvor driftsresultatet ikke er sammenligneligt, da mosteriet blev privatiseret medio 2013). Fire ud af fem virksomheder har positivt resultat.

Vækst Over 9 mio. kr. eller ca. 25 pct. vækst i porteføljens samlede omsætning i 2014 i forhold til 2013.

Flere job 25 nye job, heraf 21 tidligere udsatte ledige, siden investeringernes start. En samlet stigning på 36 pct. i job til udsatte mennesker.

Ingen realiserede tab 100 pct. overlevelse i porteføljen og ingen realiserede tab på udlån.

Første tilbagebetalinger Første tilbagebetalinger, ved Telehandelshuset, på udlån er planmæssigt påbegyndt.

Indirekte jobskabelse:

I tillæg til den direkte jobskabelse i porteføljeverksomhederne kommer den indirekte jobskabelse som følge af uddannelses-, praktik- og afklaringsforløb i porteføljeverksomhederne. Eksempelvis kom otte ud af de ni dimittender fra Specialisternes 'Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelse' (STU) i 2014 videre i job, mesterlære eller ordinær uddannelse.

Hvilke job skabes?

Jobfunktioner:

Mange forskellige jobfunktioner varetages af tidligere udsatte ledige – fra manuelt industriarbejde til højt specialiseret algoritmeudvikling.

Ansættelsesformer:

Overvægt af fleksjob med relativt mange timer samt nogle ordinære job og skånejob.

Udvikling:

Generelt stort fokus på udvikling af medarbejderkompetencer og -trivsel i porteføljeverksomhederne, hvor en række medarbejdere undervejs er flyttet til ordinære job.

Det Sociale Vækstprogram

– for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering under Beskæftigelsesministeriet

Den Sociale Kapitalfond hjælper etablerede socialøkonomiske virksomheder med at skabe bedre resultater i et målrettet udviklingsprogram på op til otte måneder.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering under Beskæftigelsesministeriet donerer desuden 100.000 kr. pr deltagervirksomhed i udviklingsmidler.

Frem til 2016 gennemføres rådgivnings- og udviklingsforløb for i alt 32 socialøkonomiske virksomheder, der hjælper udsatte ledige i beskæftigelse ved at ansætte dem eller lave forløb, som fører til beskæftigelse andetsteds. Målet med programmet er:

At bidrage til øget forretningsmæssig bæredygtighed hos socialøkonomiske virksomheder og dermed på sigt skabe flere forløb og job for udsatte mennesker.

At skabe rollemodeller for, hvordan socialøkonomiske virksomheder kan skabe job til udsatte mennesker på et forretningsmæssigt grundlag.

At udvikle ny viden om, hvordan man effektivt forretningsudvikler socialøkonomiske virksomheder.

Programprofil

Varighed

Fem måneders intensivt forløb efterfulgt af tre måneders opfølgende sparring.

Indhold

Bl.a. tæt sparring med "egen" erfaren forretningsudvikler og tilknytning af team, programforløb med fælles læring og forretningsudvikling, netværk med interesserede kommuner samt 100.000 kr. i donerede udviklingsmidler til opfølgende forretningsinitiativer.

Kriterier for deltagelse er bl.a., at virksomheden:

Lever op til regeringens kriterier for at være en "registreret socialøkonomisk virksomhed", herunder at virksomheden er uafhængig af det offentlige og har et klart socialt formål samt en social håndtering af evt. overskud.

Ansætter eller laver forløb for udsatte ledige.

Vil kunne klare sig uden offentlig driftsstøtte og blive bæredygtig over tid.

Har et uudnyttet forretningsmæssigt og socialt udviklingspotentiale.

Har en kompetent og stabil ledelse.

Overholder EU's statsstøtteregler.

Det Sociale Vækstprogram's resultater 2013-2014:

17
I alt 17 socialøkonomiske virksomheder har gennemført programmet i 2013-14:
Tolv i de første to runder på seks måneder i perioden april 2013 til juni 2014 samt fem i tredje runde i perioden august-december 2014.

115
Knap 115 mio. kr. i samlet omsætning i 2013 (alle 17 virksomheder)

173
tidligere udsatte ledige ansat, og 233 ordinære medarbejdere ansat pr. december 2014 (alle 17 virksomheder)

403
personer i uddannelse og forløb pr. december 2014 (alle 17 virksomheder)

Bemærk: Der er tale om selvindberettede nøgletal fra programvirksomhederne

De foreløbigt opgjorte resultater for de første tre runder af Det Sociale Vækstprogram i 2013-14 er:

Resultatforbedringer Fem ud af seks virksomheder fra første runde, hvor årsregnskaber fra både før og efter programdeltagelse foreligger, har forbedret deres årsresultat før skat fra 2012 til 2013 og vendt et samlet underskud til samlet overskud. Den gennemsnitlige resultatforbedring er på ca. 0,2 mio. kr.

Vækst I alt 7,2 mio. kr., eller ca. 37 pct., er omsætningen vokset med hos deltagerne i første runde fra 2012 til 2013, hvor årsregnskaber fra både før og efter programdeltagelse foreligger.

Flere job Antallet af job og uddannelsespladser er vokset med 100 i de 17 virksomheder fra deres respektive programstarter til den 31. december 2014 – fordelt på 38 nye job til udsatte ledige, (ca. 28 pct. stigning), 15 ordinære job (en stigning på ca. 7 pct.) samt 47 nye uddannelses- og beskæftigelsesforløb (en stigning på ca. 13 pct.) i perioden.

Stærkere forretningsforståelse Styrket forretningsdrift med bl.a. professionalisering af salgsarbejde, styrket strategisk beslutningsgrundlag og bedre kommunal forståelse.

Høj tilfredshed 88 pct. af deltagerne i de første tre runder vurderer, at programmet er godt eller meget godt – 94 pct mener, at det har medført permanente forandringer i deres virksomhed.

Omfattende værktøjskasse I programmet er der indsamlet omfattende viden om socialøkonomiske virksomheder på beskæftigelsesområdet samt etableret en værktøjskasse til forretningsudvikling, der er formidlet i en serie rapporter/notater.

Social StartUp

– med projektstøtte fra VELUX FONDEN, i samfinansiering med VILLUM FONDEN.

Den Sociale Kapitalfond giver sociale iværksættere en stærk start via et udviklingsprogram med op til 17 måneders rådgivning fra erfarne forretningsudviklere – foruden muligheden for at søge om opstartskapital fra en pulje på 7 mio. kr.

Frem til 2017 vil vi gennemføre forløb for minimum 20 deltagerteams med potentiale for at skabe bæredygtige socialøkonomiske virksomheder, som hjælper udsatte med at beskæftigelse. Målet med programmet er at:

Hjælpe en ny generation af sociale iværksættere stærkt fra start for derigennem at skabe nye job til udsatte mennesker.

Skabe rollemodeller for sociale iværksættere, der forener social og forretningsmæssig succes.

Udvikle den optimale model for en accelerator for sociale iværksættere i Danmark.

Programprofil

Varighed

Op til 17 måneder, fordelt på en måneds opstartsforløb, fire måneders intensiv udvikling og 12 måneders opfølgingsforløb for de bedste Social StartUps.

Indhold

Tilknytning af erfarne forretningsudviklere, camps med fælles læring og forretningsudvikling, netværk med bl.a. interesserede kommuner, assistance i forbindelse med juridiske og beskæftigelsesmæssige spørgsmål samt mulighed for at søge bevillinger fra en samlet pulje på 7 mio. kr.

Kriterier for deltagelse er, at iværksætterteams:

Har etableringsparate koncepter, spin-offs og nystartede virksomheder.

Forpligter sig til at leve op til regeringens kriterier for at være en “registreret socialøkonomisk virksomhed”, herunder at teamet er uafhængigt af det offentlige og har et klart socialt formål samt en social håndtering af evt. overskud.

Vil ansætte udsatte mennesker.

Er forretningsbaseret og ønsker at blive en bæredygtig socialøkonomisk virksomhed.

Har et socialt og kommercielt udviklingspotentiale.

Drives af et kompetent og ansvarligt iværksætterteam.

Vores forventning er, at Social StartUp bliver et unikt tilbud, som både udvikler kompetencer og tilfører viden, så virksomhederne kan komme solidt fra start. Det er med til at opkvalificere hele området for socialøkonomiske virksomheder og kan komme alle til gode, der har lyst til at starte sociale virksomheder. Vi håber, at initiativet og de socialøkonomiske virksomheder på sigt kan skabe varig beskæftigelse for flere udsatte grupper.”

Ane Hendriksen, direktør i VELUX FONDEN.

Social StartUp i 2014:

130

ansøgninger til første og anden runde.

5

iværksætterteams udvalgt til programmets første runde i 2014: BeeLiving, Buddha Bikes, Diig og MiiG, FEAST, Legehytten.dk

5

Ca. mio. kr. i samlet omsætning i 2014 for virksomhederne i første runde.

14

ansatte i alt for virksomhederne i første runde, heraf fem job til udsatte ledige ved rundens slutning.

1/2

mio. kr. doneret fra VELUX FONDEN i samfinansiering med VILLUM FONDEN til opstartskapital til virksomhederne i første runde.

Bemærk: Der er tale om selvindberettede nøgletal fra programvirksomhederne.

For Social StartUp er det endnu for tidligt at opgøre de endelige resultater. Programmets første deltagergruppe har ved årsskiftet 2014-15 kun netop afsluttet sit hovedforløb. De hidtidige resultater er imidlertid positive:

Alle fem deltagervirksomheder har gennemført første runde.

Én har rejst anden ekstern finansiering.

Foreløbigt 10 nye job er der skabt i programforløbet.

Én er selvfinansierende i overensstemmelse med vedtagne vækstplaner.

Tre er tildelt opfølgingsforløb og tillægsbevillinger fra VELUX FONDEN på i alt 900.000 kr.

61 ansøgere til programmets anden runde.

Øvrige resultater i Den Sociale Kapitalfond

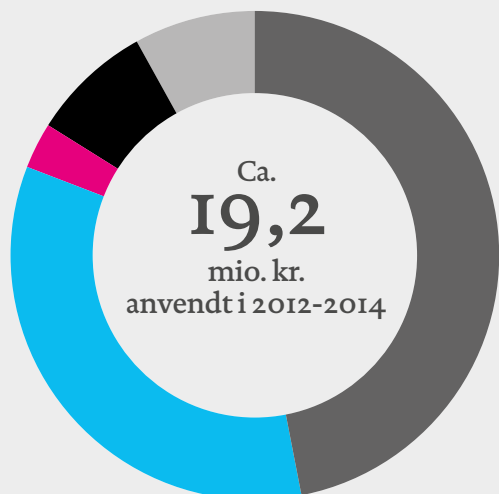
Overblik: Over 450 virksomheder er vurderet som potentielle investeringsemner og programansøgere i 2011-14 – hvilket har givet Den Sociale Kapitalfond et unikt indblik i feltet af sociale iværksættere og virksomheder i Danmark.

Generel rådgivning: Over 100 virksomheder har modtaget individuel rådgivning som led i deres dialog- og ansøgningsprocesser ud over de 27 program- og porteføljevirkomheder i perioden.

Voksende økosystem: Den Sociale Kapitalfonds investeringer, Det Sociale Vækstprogram og Social StartUp er kernelementer i det danske “økosystem” for socialt iværksætteri.

Ny viden: Erfaringer, observationer og analyser, der styrker udviklingen af både socialt iværksætteri og investeringer i Danmark. Herunder deltagelse i en lang række konferencer, foredrag og rådgivningssessioner mv.

SÅDAN ER MIDLERNE ANVENDT

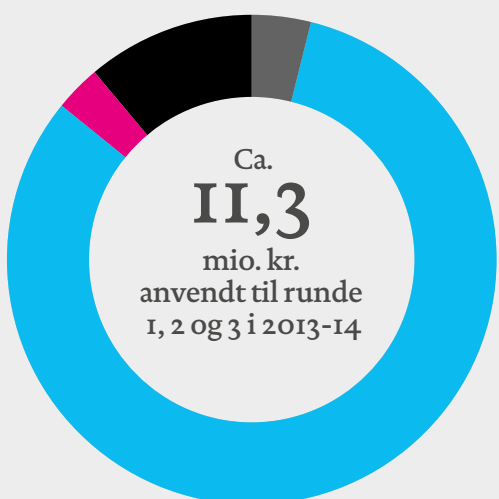
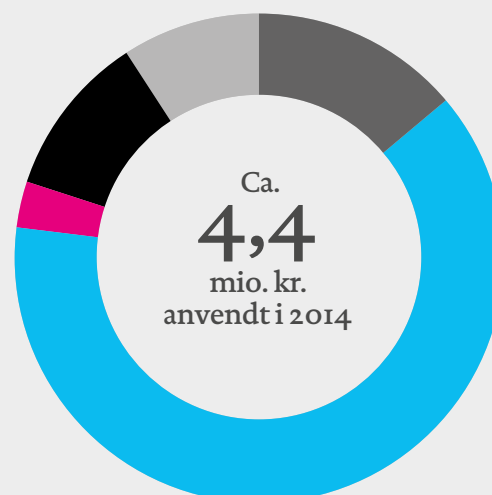

Sociale investeringer

- Kapitalinvesteringer: 47 pct.
- Kompetenceinvesteringer, udvikling og ledelse, vidensdeling: 34 pct.
- Markedsføring: 3 pct.
- Administration, inkl. kontor, transport, revision, advokat og forsikring: 8 pct.
- Skatter og afgifter, konsolidering: 8 pct.

Social StartUp

- Kapital til deltagervirksomheder: 14 pct.
- Kompetenceinvesteringer inkl. programafvikling, udvikling og ledelse, vidensdeling: 63 pct.
- Markedsføring: 3 pct.
- Administration, inkl. kontor, transport, revision, advokat og forsikring: 11 pct.
- Overført til 2015: 9 pct.

Det Sociale Vækstprogram

- Kapital til deltagervirksomheder (fra runde 3): 5 pct.
- Kompetenceinvesteringer inkl. programafvikling, udvikling og ledelse: 81 pct.
- Markedsføring og vidensdeling: 3 pct.
- Administration, inkl. kontor, transport, revision, advokat og forsikring: 11 pct.

Derudover er der anvendt knapt 300.000 kr. i 2012-14 til diverse fondsrelaterede opstarts- og driftsomkostninger.

MÅDER VI ARBEJDER PÅ

STORE KOMPETENCEINVESTINGER: Rådgivning og assistance til virksomhederne er mindst lige så vigtig som kapitalinvesteringer. Derfor benytter vi et fagligt tungt team af forretningsudviklere, der udviser et højt engagement i rådgivningen af de sociale virksomheder og yder store kompetenceinvesteringer i forhold til vores indtil videre relativt små kapitalinvesteringer. Omkostningerne til managementteamets arbejde med Fondens investeringer, normalt betegnet "managementfee", udgør derfor en større andel af den samlede kapital end hos kommercielle venturefonde. I perioden 2012-21 ca. 5 pct. årligt i gennemsnit mod typisk 2-2,5 pct. (ekskl. diverse honorarer og fees til porteføljeselskaber) hos kommercielle venturefonde.

TÅLMODIG OG RISIKOVILLIG KAPITAL: Der anvendes typisk konvertible lån og egenkapitalinvesteringer i Den Sociale Kapitalfonds investeringer samt donationer i Social StartUp og Det Sociale Vækstprogram (i 2014).

NETVÆRK: Vi styrker virksomhedernes netværk og gennemslagskraft via vores programmer og stærke samarbejdspartnere. Derudover benytter vi et netværk af kommuner med særligt fokus på sociale virksomheder.

MÅLING AF FORANDRING: Vi lægger stor vægt på at kortlægge og analysere virksomhedernes sociale modeller, definere sociale og forretningsmæssige forandringsmål og måle social og forretningsmæssig forandring hos portefølje- og programvirksomheder. Vi benytter bl.a. interessentundersøgelser og ekspertinterview til at undersøge sociale modeller og impact maps til at kortlægge social forandring og fastlægge de nøgletal, vi måler på.

GENINVESTERING: Vi geninvesterer alle tilbagebetalinger og afkast fra Den Sociale Kapitalfonds investeringer i nye sociale virksomheder. Dette er med til at forhøje det "sociale afkast" af Fondens midler. Dermed genbruger vi i størst muligt omfang vores kapital med den klare ambition at finde de mest effektive sociale investeringsformer, der kan hjælpe flere udsatte mennesker i Danmark.

VORES FORANDRINGSTEORI

Impact map: Sådan skaber og måler Den Sociale Kapitalfond social forandring (eksempler på indikatorer)

Investering

Mursten med mening

Gamle Mursten har fundet den mørtel, der binder miljø, social ansvarlighed og økonomi sammen. Her arbejder mennesker på kanten af arbejdsmarkedet side om side med ansatte på almindelige vilkår om at rense gamle mursten, så de kan genbruges i nye byggerier og spare miljøet for store mængder CO₂.

Bundlinjen for 2014 viser sorte tal, fremtiden står på vækst og nye markeder. Hvis man spørger stifter og adm. direktør Claus Juul Nielsen, hvad opskriften er på den succes, er han ikke i tvivl om, at en af forklaringerne er, at Gamle Mursten har ramt en af tidens globale trends:

“Hvis man både kan tjene penge og samtidig gøre noget godt for miljøet og medarbejderne, har man ramt noget, der giver point i forhold til de tendenser, der hersker i markedet i dag,” siger han og mener, at det bedste råd til andre virksomheder er, at de skal huske alle tre elementer i forretningsdriften.

Vigtigste byggesten

Overvejelserne om at bruge marginaliseret arbejdskraft skete oprindeligt ud fra en simpel økonomisk betragtning. Der var slet og ret ikke ordrer nok til at have folk ansat på fuld tid. Sidenhen er den arbejdskraft imidlertid blevet

virksomhedens vigtigste byggesten, og rummelighed en del af Gamle Murstens DNA.

Det kan være både traumatiserede flygtninge, psykisk sårbare og folk med sprogsvækkigheder. Fælles for dem er, at de i årevis har været udenfor og har bagagen fuld af nederlag.

Ifølge Claus Juul Nielsen ligger sejren i først og fremmest at bremse medarbejdernes sociale deroute for herefter at bygge dem op igen. Gamle Mursten har for eksempel i 2014 medvirket til at flytte to ansatte fra udsathed og passiv forsørgelse til inklusion, så de i dag arbejder på helt almindelige vilkår.

“Flere af vores ansatte har været kastet rundt i systemet og sendt ud til mere end 40 forskellige arbejdspladser. At give dem et trin på stigen at stå på, så de kan leve et godt liv, hvor de kan give deres børn og familie en stabil tilværelse, er den største sejr,” siger Claus Juul Nielsen, som har flere medarbejdere, der værdsætter, at de hver dag skal udføre de samme velkendte opgaver.

Den Sociale Kapitalfond har investeret 2,6 mio. kr. i form af lån, som bruges til at udvikle den sociale model, forbedre produktionsforholdene og investere i ny teknologi.

Gamle Mursten ApS

Virksomheden blev grundlagt i 2003 og har fabrikker i Svendborg og Hedehusene ved København

Der er 30 ansatte, heraf 16 tidligere udsatte ledige, samt 1 i praktik (per 31/12 2014)

Virksomheden har vundet adskillige priser for sin klima- og bæredygtighedsprofil

Den Sociale Kapitalfond har investeret 2,6 mio. kr. i Gamle Mursten

Spørgsmål

Kan man skabe kommercielt succesfulde sociale virksomheder?

Har vi udviklet nye rollemønstre for, hvordan danske iværksættere og virksomheder kan forene social og forretningsmæssig succes?

Den Sociale Kapitalfonds erfaringer viser, at det er en dobbelt udfordring at udvikle og lede en kommerciel virksomhed til vækst og samtidig gøre en særlig indsats for at inkludere udsatte mennesker.

Vores foreløbige resultater peger imidlertid på, at vi er godt på vej. I de fem portefølje-virksomheder er fokus de første 1-2 år typisk på optimering som grundlag for fremtidig vækst. Ved udgangen af 2014, efter i gennemsnit to års involvering, er status:

Overskud: Fire ud af fem virksomheder er overskudsgivende, og alle fem forventes at give overskud i 2015.

Vækst: Virksomhederne er samtidig vokset med ca. 25 pct. i 2014 i forhold til 2013. Til sammenligning var væksten i danske kapitalfondsejede virksomheder ca. 11 pct. i 2013. For virksomheder med venturekapitalinvesteringer var væksten i snit 24 pct. årligt over tre år (perioden 2005-2009).

Mange udsatte ansat: I alt 65 pct. af medarbejderne er tidligere udsatte ledige,

og antallet af udsatte ansatte er steget med i alt 36 pct. i porteføljen siden investeringsstart. Til sammenligning var stigningen i antal medarbejdere i danske kapitalfondsejede virksomheder ca. 11 pct. i 2013. For virksomheder med venturekapitalinvesteringer var den i snit 12 pct. årligt over tre år (perioden 2005-2009).

Social StartUp-virksomhederne er endnu i en tidlig fase, men også her er udviklingen lovende, og alle fem virksomheder er godt på vej mod bæredygtighed.

Blandt de socialøkonomiske virksomheder i Det Sociale Vækstprogram har indsatsen i mange tilfælde fokuseret mere på at være "virksomhedsdoktor" end "vækststrateg". Men også her er udviklingen positiv, og stadig flere deltagere opnår vækstrater og solide resultater.

Tilsammen tyder vores erfaringer således på, at der kan skabes sunde, sociale vækstvirksomheder.

Grundlaget for succes: Det er selvsagt ikke alle virksomheder i alle brancher, der er egnede til at tage socialt ansvar i forhold til udsatte mennesker. Og generelt kræver det velgennemtænkte forretningsmodeller og dygtige og alsidige ledere at kunne løfte en

ambitiøs indsats, der på samme tid er både social og kommerciel.

Når den særlige sociale indsats imidlertid kan hænge sammen med kommerciel succes for en række virksomheder, skyldes det typisk tre forudsætninger:

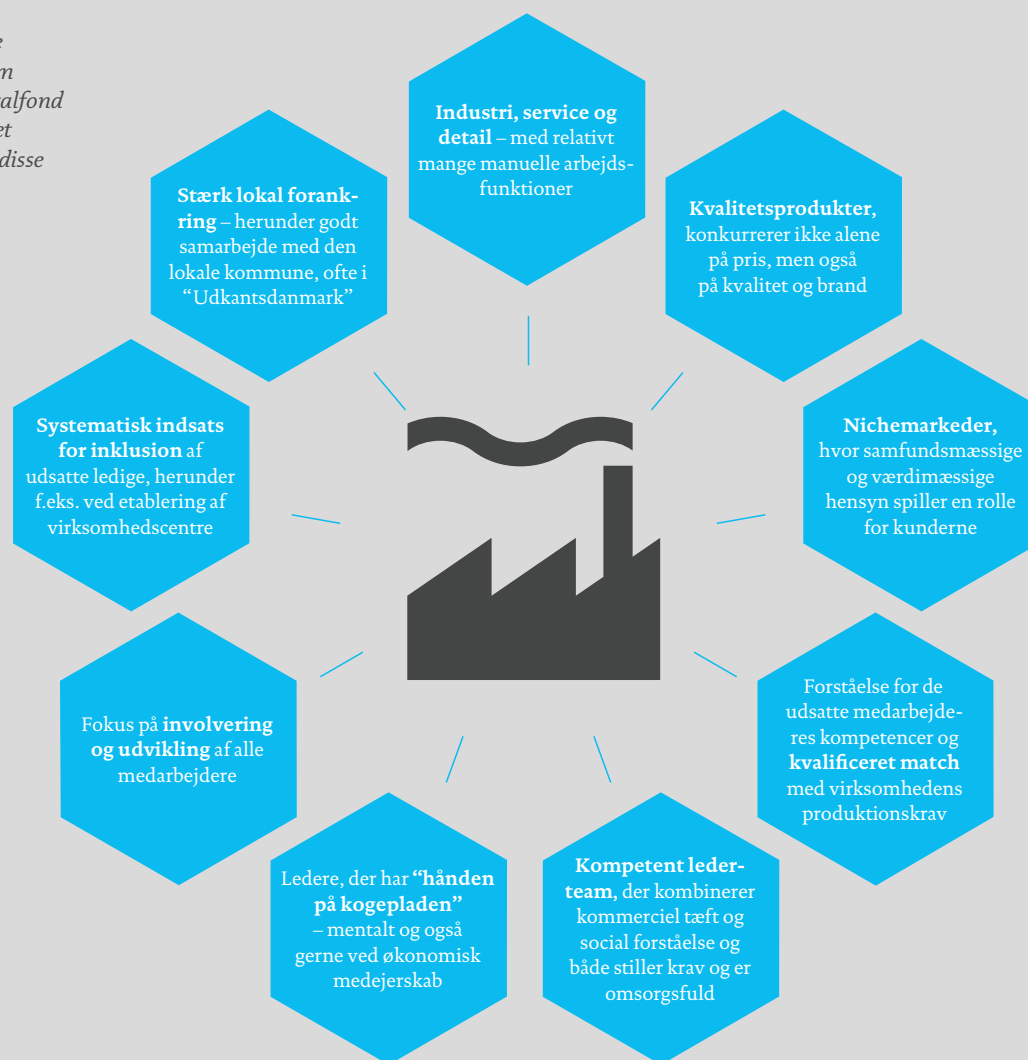
Offentlige beskæftigelsesordninger, eksempelvis fleksjob, der sikrer, at virksomhederne betaler for den arbejdskraft, de får, mens de udsatte medarbejdere pga. offentlige tilskud er sikret en overenskomstmæssig løn. Tilsvarende sikrer offentlig støtte hjælp i introduktionen af nye og potentielle medarbejdere i forløb.

Øget engagement og fleksibilitet hos alle medarbejderne, som typisk følger af det at have en social bundlinje, og som kan modsvare de ekstra omkostninger ved at ansætte medarbejdere, der kræver særlige hensyn.

Særlige fordele hos samarbejdspartnere og kunder samt frivillige hjælpere i form af den goodwill og positive interesse, der følger af at tage et særligt socialt ansvar. "Køb socialt"-markedet er endnu i sin vorden, men under udvikling, særligt på erhvervs-kundeområdet og i forhold til kommunerne.

Portræt af den sociale vækstvirksomhed

På baggrund af de ca. 450 emner, som Den Sociale Kapitalfond har vurderet, er det muligt at pege på disse kendetegn:

Ud over eksisterende socialøkonomiske virksomheder vurderer Den Sociale Kapitalfond, at de sociale vækstvirksomheder vil komme fra tre steder i de kommende år:

En ny generation iværksættere, som er motiveret af at løse samfundsmæssige problemer og vil kombinere "purpose & profit" i deres virke. Tendensen ses både i ansøgerfeltet til Social StartUp og mere generelt i unge iværksættermiljøer som bl.a. organisationen DANSIC, der hvert år samler hundredvis af studerende med interesse for socialt iværksætteri.

Grønne virksomheder og virksomheder inden for genbrug, cirkulær økonomi, deleøkonomi og økologi, mv. Iværksætterne bag er ofte værdidrevne og kombinerer en særlig opmærksomhed over for potentialet i både materielle og menneskelige ressourcer. Samtidig har mange virksomheder på området en del arbejdsopgaver med relativt lav kompleksitet, der er velegnet som "adgangsjob" til arbejdsmarkedet.

"Reborn socials" blandt danske SMV'er, typisk ejerledede industri- og servicevirksomheder i "Produktions-Danmark", der ønsker at styrke deres sociale engagement i lokalområdet, hvis det kan kombineres med en sund forretning.

Ud fra antallet af henvendelser er stadig flere i denne gruppe interesseret i Den Sociale Kapitalfonds tilbud og resultater.

Det Sociale Vækstprogram

Når mange kokke gavner

Lægger man turen forbi caféen Kaffe Fair i Aalborg, bliver man mødt af en bohemeagtig stil, hvor kvalitet, service og prisniveau kan måle sig med enhver anden attraktiv café. Det er først, når man kigger ud i køkkenet, at man opdager, at noget er anderledes. For her er usædvanlig mange kokke ansat.

“Det er i hvert fald tit det, vi hører fra vores kunder,” siger direktør Bjørn Salling, som driver Kaffe Fair som en socialøkonomisk virksomhed, der ansætter udsatte unge på kontanthjælp for at hjælpe dem tilbage på arbejdsmarkedet.

Og det er sådan, det skal være. Skal man tro Bjørn Salling, kommer kunderne nemlig ikke igen, fordi de gerne vil støtte en god sag. De kommer, fordi de kan lide maden og servicen.

Det stærke forretningsmæssige fokus er ifølge direktøren den væsentligste grund til, at Kaffe Fair på bare halvandet år er

vendt fra at være en lukningstruet underskudsforretning til i dag at være en social og forretningsmæssig succes. Vendepunktet kom, da Kaffe Fair blev en del af Det Sociale Vækstprogram.

“Vi fik god hjælp fra en forretningsudvikler og flere rådgivere, og på bare tre måneder lykkedes det at få økonomien i plus. Vi gennemgik alt fra kassedifferencer og madspild til leverandører og ingredienser, og noget af det vigtigste, vi lærte, var, at det er mange små indsatser, der tilsammen gør den store forskel,” siger Bjørn Salling, som fremhæver, at vedholdenhed omkring de forretningsmæssige beslutninger også har været afgørende.

“Vi skal ikke skubbe de unge foran os som en undskyldning for, at kaffen er kold. Og faktisk oplever vi, at de unge har stor respekt for forretningen og kunderne, og at det giver anerkendelse for de unge at være en del af noget, som kunderne stiller krav til og betaler fuld pris for.”

Kaffé Fair

Etableret i 2006 under Daghøjskolen Fokus i Aalborg

30 ordinære og udsatte ansatte samt 46 aktiverede ultimo 2014

Cafedrift i Aalborg Centrum samt cateringservice med fokus på mødeforplejning i Aalborg Øst

Med i det Sociale Vækstprogram 2013, hvor fokus i programmet var på at skabe overskud på driften og gøre virksomheden klar til skalering

Økonomien er nu så god, at Kaffé Fair fra februar 2015 er udvidet med ny kantinedrift

Spørgsmål

2

Kan man skabe en finansielt bæredygtig social investeringsfond?

Den Sociale Kapitalfond udforsker, hvad der er de optimale investeringsområder, når målet er at skabe nye muligheder for udsatte. Dermed sikrer man, at den sociale indsats er selvfinansierende i størst muligt omfang.

Vi har fra starten valgt en venturefilantropisk tilgang, hvor vi anvender donerede midler til at lave risikovillige investeringer og har sat virksomhedernes udvikling i højsædet frem for at fokusere på Fondens økonomiske bæredygtighed.

Årsagen er, at feltet af sociale virksomheder i Danmark endnu er lille, og at mange af virksomhederne har behov for store indledende kompetenceinvesteringer for at blive vækstparate. Den Sociale Kapitalfond budgetterer således konservativt med at have ca. 30 mio. kr. til geninvesteringer i 2021.

Investeringsporteføljen byder ikke på nogen realiserede tab indtil videre, og de første tilbagebetalinger er påbegyndt. Samtidig er det kommercielle potentiale i en række virk-

somheder bedre end forventet. Budgettet er således uden salg af porteføljevirkomheder og realisering af gevinster fra konvertible lån – hvilket vi pga. den positive kommercielle udvikling i porteføljeselskaberne regner for at være realistisk.

Vi begynder således at se, hvordan en stadig mere selvfinansierende indsats kan forme sig. Disse muligheder og potentialer vil vi opkvalificere yderligere i de kommende år.

Vejen til bæredygtighed

Fokus på sociale vækstvirksomheder – særligt kapitalselskaber

Øget brug af konvertible lån og egenkapitalinvesteringer

Større investeringer i større etablerede sociale virksomheder
Større investeringsvolumen

Brug af lagdelte investeringer, der mikser forskellige grader af risikovillig kapital

Fortsat udvikling af acceleratorprogrammer som grundlag for fremtidige investeringer
Egenkapitalinvesteringer i Social StartUp

Både vores egne og internationale erfaringer peger på, at et sammenhængende økosystem er vigtigt for at udvikle feltet af sociale virksomheder og investeringsmodne virksomheder:

social start up

Social StartUp udvikler vækstlaget i en ny generation af sociale iværksættere i Danmark og sikrer flere bæredygtige socialøkonomiske virksomheder. Vi ser et spændende potentiale i at brede indsatsen yderligere ud, så endnu flere sociale iværksættere får glæde af programmets indledende fase for de samme penge – og omvendt satse endnu mere intensivt på udvalgte teams undervejs i forløbet. Social StartUp har især samfundsmæssig effekt på mellemlang og lang sigt, fordi der går tid, før deltagerteamene for alvor skaber vækst og arbejdspladser.

det SOCIALE VÆKST program

Det Sociale Vækstprogram har stor effekt på kort og mellemlang sigt for målgruppen af etablerede socialøkonomiske virksomheder. Målgruppen er typisk kommercielt udfordret og har brug for en “virksomhedsdoktor”. Der er væsentlige optimeringseffekter at hente på den korte bane og pæne beskæftigelsesmæssige effekter på den mellemlange bane. Programmet er vigtigt for bæredygtigheden i det socialøkonomiske virksomhedsfelt.

densociale kapitalfond

Den Sociale Kapitalfonds investeringer er potentielt den mest effektive indsats på lang sigt. En effektivitet, der stiger, jo større afkast investeringerne giver – og desto mere selvfinansierende indsatsen er. Kombinationen af kapital og kompetencer er attraktiv for mange, og jo mere udviklede virksomhederne er, desto større effekt kan vækstkapital typisk skabe. Investeringerne er også strategisk afgørende for at bidrage til rollemønstre for sociale virksomheder.

Internationale erfaringer

Indsatsen for sociale virksomheder og sociale investeringer er i kraftig udvikling verden over. Tre spændende internationale tendenser er:

Voksende investeringsfelt

Investeringsinteressen er voksende – særligt fra velhavere, forvaltere af godgørende fonde og visse finansielle virksomheder. Almennyttige fonde spiller dog ofte fortsat en afgørende rolle for at modne sociale investeringer som felt.

Satsning på acceleratorer

Der arbejdes meget med at udvikle forskellige acceleratorprogrammer, der skal fremme vækstlag og modne investeringsemner blandt virksomhederne.

Snævre definitioner udfordret

I stigende grad flyttes fokus fra *profit locks* til *mission locks*, dvs. fra fastlåsning af profit til fastlåsning af formål, i definitionen af sociale virksomheder.

Social Return On Investment

Den Sociale Kapitalfond har testet og udviklet på en række internationale modeller til opgørelse af *Social Return On Investment* (SROI). Modellerne er typisk gode til analyse af enkeltvirksomheder, dårlige til sammenligninger og ressourcekrævende. Vi anvender fortrinsvis elementer fra SROI-modellerne i arbejdet med enkeltinvesteringer.

Derudover vurderer Den Sociale Kapitalfond også investeringernes samfundsmæssige

værdiskabelse. Her benytter vi forskellige standardestimer. Et af dem er “samfundsmæssig økonomisk netto-nutidsværdi” ved at flytte mennesker med handicap til fleksjob frem for førtidspension, som COWI har udregnet for Det Centrale Handicapråd til at være 520.000 kr. pr. individ over en tiårig periode.

For Den Sociale Kapitalfonds investeringsportefølje svarer det til en foreløbig værdi på ca. 22 mio. kr. af 21 skabte og 21

bevarede job til udsatte ved udgangen af 2014.

Det er dog et konservativt tal med væsentlige forbehold: Det omfatter f.eks. ikke gruppen af udsatte, der er flyttet til ordinær beskæftigelse, de nye forløb og uddannelsespladser, der er skabt, skabelsen af nye job til ikke-udsatte ledige, osv.

Investering

Vækst efter privatisering

Bornholms Mosteri er oprindeligt startet som et kommunalt beskæftigelsesprojekt for psykisk sårbare grupper i samfundet, som har svært ved at bide sig fast på det almindelige arbejdsmarked. I dag er mosteriet privatiseret, og det producerer noget af Danmarks bedste økologiske most og saft. Men forvandlingen fra kommunalt beskæftigelsesprojekt til privat virksomhed har imidlertid ikke røkket ved den sociale profil og ønsket om at ansætte socialt udsatte.

Mosteriet oplevede i 2014 en markant stigende efterspørgsel efter virksomhedens most og saft. Og med næsten 1 mio. producerede flasker i 2014 har efterspørgslen ikke kun været stigende på det danske marked. Også udlandet har fået øjnene op for den særlige bornholmske saft.

Den øgede aktivitet har betydet, at Bornholms Mosteri har kunnet ansætte flere socialt udsatte i virksomheden, ligesom gamle medarbejdere har fået nye og større ansvarsområder.

Bornholms Mosteri A/S

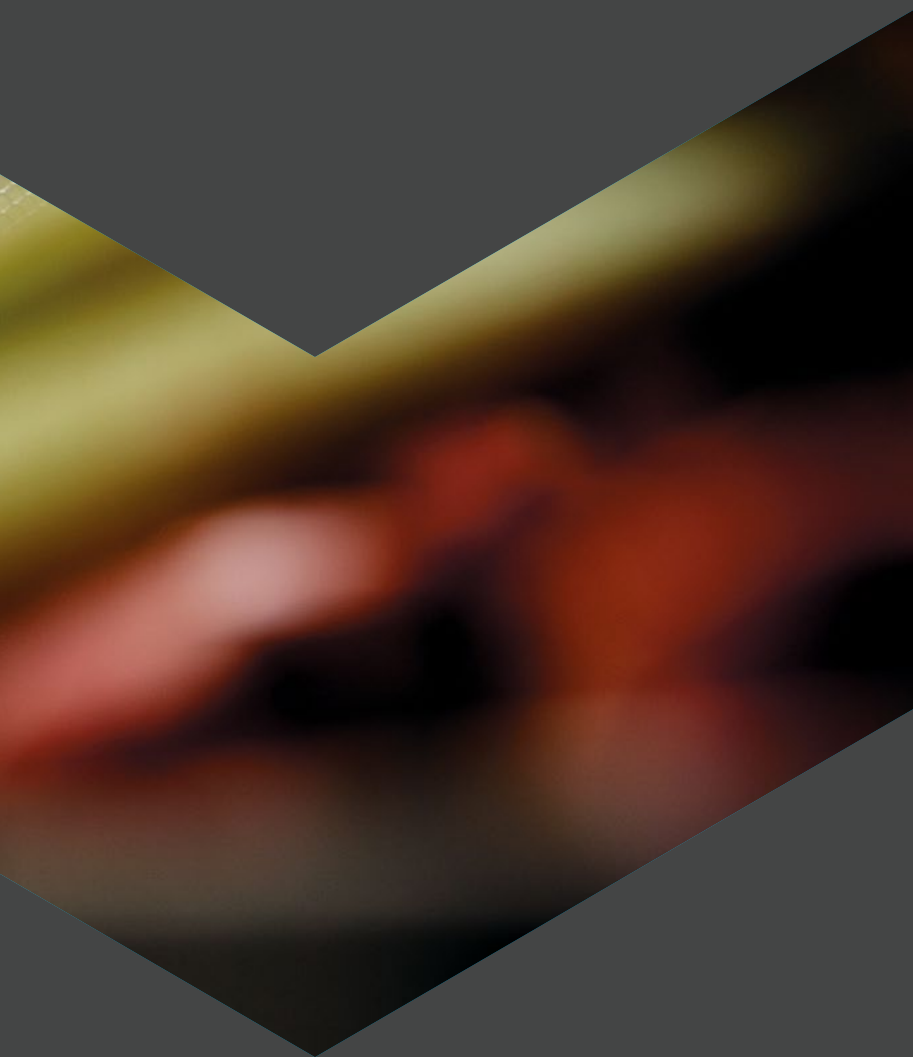
Grundlagt i kommunalt regi i 2006

Privatiseret i 2013 og i dag ejet af Kadeau Restauranter, fødevarevirksomheden Espersen A/S og Den Erhvervsdrivende Fond Bornholms Mosteri. Virksomhedens vedtægter og ejerstruktur sikrer forankring af det sociale formål samt fortsat engagement i den lokale udvikling på Bornholm

Bornholms Mosteri er en prisvindende leverandør til bl.a. gourmetrestauranter med voksende eksport og høj vækst

Antal ansatte: 17 medarbejdere, heraf 14 tidligere udsatte ledige. Otte personer er tilknyttet Bornholms Mosteri i arbejdsevneafklaringsforløb (per 31/12 2014)

Den Sociale Kapitalfond har investeret 3 mio. kr. i virksomheden

Perspektiv

Alle kan noget

En del udsatte mennesker har så store fysiske, psykiske og sociale problemer, at deres bidrag til en virksomheds kommercielle bundlinje er begrænset. Mange udsatte kræver et langt tilløb og en stor rummelighed hos de virksomheder, der beskæftiger dem.

De er afhængige af en god og effektiv trappestige ind på arbejdsmarkedet, som kombinerer forskellige former for offentlig støtte og arbejdsmarkedsrettede indsatser.

Den Sociale Kapitalfonds erfaringer med foreløbig 27 intensive udviklingsforløb for sociale virksomheder og iværksætterteams peger imidlertid på, at alle – også mennesker, der i udgangspunktet er langt fra et konkurrencepræget arbejdsmarked – har potentiale til at bidrage til fællesskabet.

Når de sociale virksomheder er bedst, formår de at hjælpe udsatte mennesker til at udfolde dette potentiale. De giver mulighed for at indgå i et reelt arbejdsfællesskab, hvor man samarbejder med kolleger om at fremstille

produkter og yde services, som kunder efterspørger. Det har positiv betydning for den enkeltes trivsel og udvikling.

Den Sociale Kapitalfonds erfaringer støttes af undersøgelser, som Ekspertgruppen for udredning af den aktive beskæftigelsesindsats (Carsten Koch Udvalget) står bag.

Undersøgelserne peger på den virksomhedsrettede indsats, som er afgørende for borgere i udkanten af arbejdsmarkedet.

Men hvis en sådan indsats skal udbredes, kræver det flere virksomheder, der kan og vil kombinere sociale og forretningsmæssige ambitioner.

Vores foreløbige erfaringer viser, at de to bundlinjer er forenelige, og at det kan lade sig gøre at lave sociale vækstvirksomheder.

Vi begynder at se, hvordan en stadig mere selvfinansierende indsats kan udfolde sig. Vi oplever voksende interesse fra såkaldt “almindelige” iværksættere, hvor der er et

stigende ønske om at kombinere “purpose & profit”. Samtidig er mange små og mellemstore virksomheder interesserede i at løfte et socialt ansvar og gøre en særlig indsats i deres lokalområde.

Disse tendenser skal styrkes. Vi ved, at SMV’er løfter et relativt større socialt ansvar i forhold til udsatte ledige end store virksomheder, og størstedelen af alle private job i Danmark findes i dette virksomhedssegment. Samtidig har de allerede udviklet “det ene ben” i indsatsen i form af en etableret forretning. Hvis vi kan hjælpe flere i denne gruppe med at løfte det sociale ansvar, samtidig med at de udvikler og styrker deres forretning, kan det få stor betydning.

Det samme gælder de nye iværksættere. På sigt kan de bidrage væsentligt til at hjælpe udsatte mennesker ind i arbejdsfællesskabet.

Den Sociale Kapitalfond vil fremadrettet arbejde for at udvikle rollemodeller, der kan inspirere flere til at forene social og forretningsmæssig succes.

Hvor mange er der?

Socialøkonomiske:

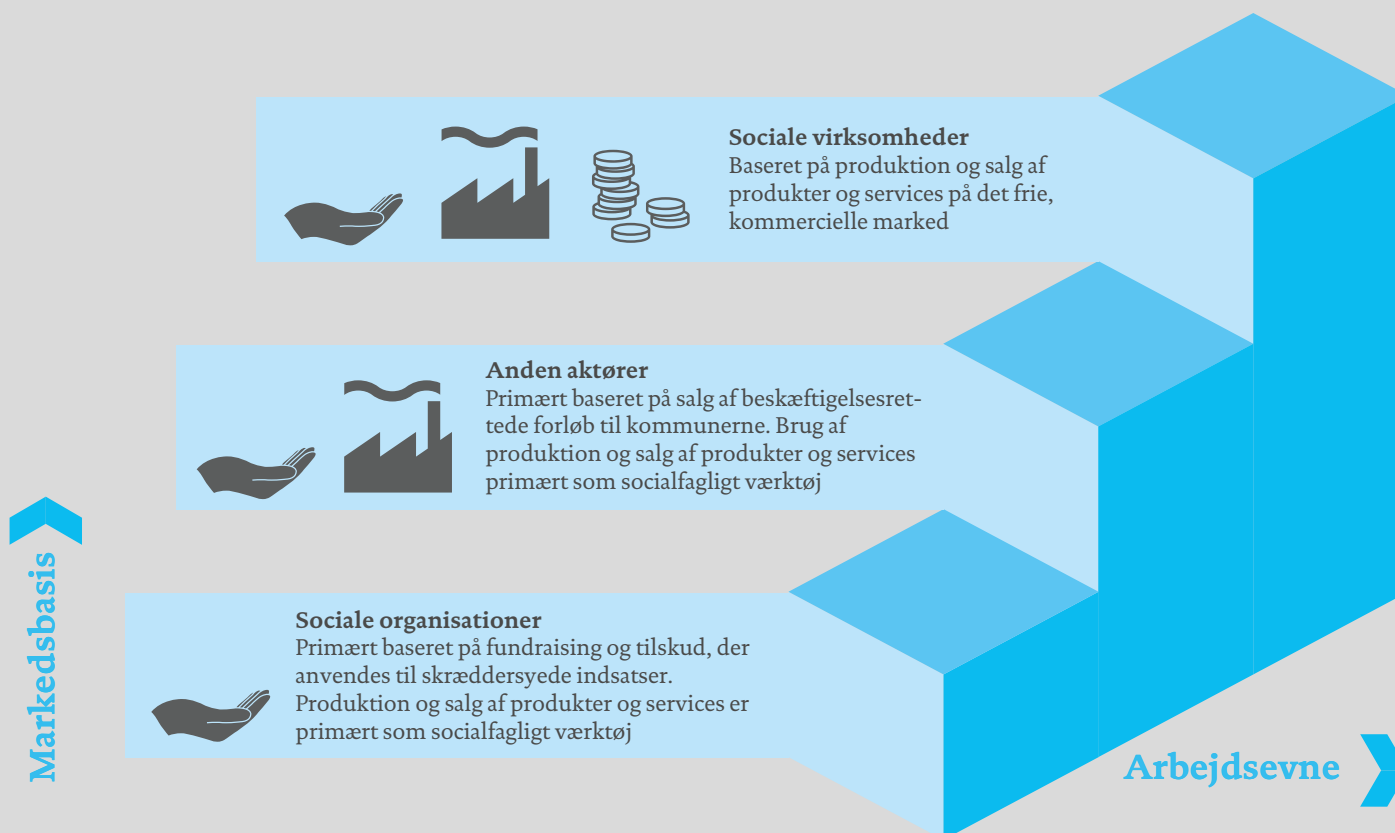
SFI (Det nationale forskningscenter for velfærd) og Cabi (Netværks- og videnshus for socialt ansvar) har kortlagt hhv. 115 og 300 socialøkonomiske virksomheder på beskæftigelsesområdet. Et antal, vi vurderer til at være lavt sat.

Sociale:

Accenture har for Den Sociale Kapitalfond vurderet, at der er op imod 2000 små og mellemstore virksomheder med 10-99 ansatte, hvor over 10 pct. af disse er offentligt visiterede udsatte.

Interesserede:

SFI har i deres årlige undersøgelse af virksomhedernes sociale ansvar vist, at 27 pct. af de danske små og mellemstore virksomheder har ansat udsatte ledige på særlige vilkår.

Ministeren

Flere og stærkere social-økonomiske virksomheder

*Manu Sareen,
Minister for børn,
ligestilling,
integration og
sociale forhold*

Stadig flere virksomheder og iværksættere insisterer på at arbejde med to bundlinjer – en økonomisk og en menneskelig. Det er it-virksomheden, der hyrer autister som it-konsulenter. Biavlerfirmaet, der ansætter hjemløse til at høste honning. Og cateringfirmaet, der hjælper indvandrerkvinder ind i et arbejdsfællesskab.

Her forener man dét at tage socialt ansvar med at skabe arbejdspladser, vækst og innovation midt i krydsfeltet mellem det offentlige, civilsamfundet og det private. En forretningsmodel, som for mig at se er sund fornuft, vi skal støtte og bygge videre på. Her spiller Den Sociale Kapitalfond en væsentlig rolle.

Bedre liv for de udsatte

Med evnen til at få mennesker, som ofte står udenfor, hevet ind på arbejdsmarkedet kan socialøkonomiske virksomheder komme til at spille en vigtig rolle på socialområdet. Derfor ser regeringen gerne, at flere sociale iværksættere tør starte deres egen virksom-

hed. Og at de socialøkonomiske virksomheder, der allerede findes, bliver bedre til at afsætte deres produkter, tiltrække investeringer og få sat skub i samarbejdet med kommuner og private virksomheder.

Men det er svært. Socialøkonomiske virksomheder har ikke bare en menneskelig bundlinje, men er også underlagt hårde konkurrencevilkår som alle andre. Og alt for få forstår, hvad socialøkonomiske virksomheder kan. Derfor vægrer private virksomheder, kommuner og investorer sig ved at samarbejde med dem.

Skal de socialøkonomiske virksomheder indfri deres åbenlyse potentiale, har de derfor brug for professionel sparring, viden og hjælp til at få fat i investorer.

Driver området fremad

Heldigvis er vi så heldige, at en række private fonde også ser potentialet i socialøkonomi. Sammen med bl.a. TrygFonden og VELUX FONDEN er Den Sociale Kapitalfond en af

de tunge spillere på området, som hjælper til at skabe fremdrift for socialøkonomi.

Dagligt hjælper Fonden sociale ildsjæle med at udvikle fornuftige socialøkonomiske forretninger gennem et program som Social StartUp. Og gennem Vækstprogrammet og sine investeringer skaber Fonden nye muligheder for vækst for de virksomheder, som allerede er i gang.

Jeg glæder mig derfor til et godt samarbejde fremover om at skabe mere og bedre socialøkonomi i Danmark.

Portefølje- og programvirksomheder 2012-14

Investeringsportefølje

Gamle Mursten (2013)

Mursten med historie og store CO₂-besparelser. Gennem en patenteret semiautomatisk metode bliver gamle mursten rensat og klar til genbrug. Medarbejderne er tidligere udsatte ledige, herunder psykisk sårbare mennesker. Virksomheden blev af Børsen udnævnt til Gazelle-virksomhed i 2009.

gamlemursten.dk

Bornholms Mosteri (2013)

Producerer noget af Danmarks bedste økologiske most. Bornholms Mosteri, der blev startet som kommunalt beskæftigelsesprojekt, blev i 2013 overtaget af to af Bornholms førende virksomheder: Michelin-restauranten Kadeau og fødevarevirksomheden Espersen A/S. Her er psykisk sårbare og socialt udsatte mennesker en afgørende del af medarbejderstaben.

bornholmmosteri.dk

Mormor.nu (2013)

Håndstrikket børnetøj sælges til kvalitetsbevidste kunder over hele verden via webshop samt danske og internationale forhandlere. Mormor.nu samarbejder med ældre strikkedamer samt kvinder, der længe eller altid har stået uden for arbejdsmarkedet.

mormor.nu

Telehandelshuset (2012)

Et af Danmarks mest kvalitetsbevidste telemarketingbureauer. Synshandicappede bruger dagligt deres særlige lytte- og talegaver til at løse opgaver for kunder som WWF Verdensnaturfonden og PFA Pension.

telehandelshuset.dk

Specialisterne (investering – 2012)

Hos Specialisterne tester de software og udfører avanceret dataregistrering og datarensning for private og offentlige virksomheder. Virksomheden uddanner og ansætter medarbejdere med forskellige former for autisme.

dk.specialisterne.com

Social StartUp

BeeLiving (2014)

Honningbaserede produkter i den absolut højeste ende af kvalitets-skalaen og lavet af udsatte. Det skal være honningens svar på Johan Bülow Lakrids og skabe arbejdspladser i Kolding og omegn.

beeliving.dk

Buddha Bikes (2014)

Genbrugte cykler skaber arbejdspladser til kriminalitetstruede unge. Målet er, at flere får et job og kommer i mesterlære som cykelsmede.

buddhabikes.dk

DiiG og MiiG (2014)

Christinia-cykler i træ er virksomhedens meget efterspurgt første produkt. Ambitionen er at skabe kvalitetsprodukter til børn samt skabe en plads på arbejdsmarkedet til mennesker, der ellers er parkeret på sidelinjen.

diigogmiig.dk

FEAST (2014)

Festivalmad til større arrangementer som Roskilde, Northside og Skanderborg Festival er kerneydelsen hos FEAST – tidligere kendt som Skyhatt. Teamet bag har allerede erfaring med at beskæftige udsatte, og omlægger nu hele virksomheden til at være socialøkonomisk samt skruer op for aktiviteterne.

skyhatt.dk

Legehytten.dk (2014)

Legehuse i træ lavet af mennesker, der er faldet ud af arbejdsmarkedet. Virksomheden fremstiller, sælger og monterer kvalitetslegehuse til det danske og nordiske marked – med socialt ansvar som en integreret komponent.

legehytten.dk

Det Sociale Vækstprogram

Bornholms Middelaldercenter (runde 3 – 2014)

Bornholms Middelaldercenter er et oplevelsescenter, hvor børn og voksne får viden om natur, historie og videnskab på måder, der udfordrer alle sanser. Virksomheden er sat i verden for at skabe meningsgivende job for alle typer mennesker, men især dem, som af forskellige årsager har svært ved at finde en plads på arbejdsmarkedet.

bornholmssmiddelaldercenter.dk

STERK (runde 3 – 2014)

Køkkenleder Mona Gaarsdal har arbejdet i faget i 20 år og siden 2002 med socialpædagogik. Hendes største ønske er at gøre virksomheden til nummer ét inden for social kantinedrift – en ambition, som Det Sociale Vækstprogram skal bringe virksomheden tættere på.

sterk.dk

Slotssøbadet (runde 3 – 2014)

Slotssøbadet består i dag af svømmehal, badeland, wellnesscenter og conferencecenter inklusive Kongeåbadet i Vamdrup og Dronning Dorotheas Badstue i Kolding. Virksomheden hjælper mennesker, som er på kanten af arbejdsmarkedet, og forsøger at få dem på fode igen.

ssbad.dk

Actura (runde 3 – 2014)

Mennesker med autisme udvikler IT-produkter inden for velfærds-teknologi hos den århusianske virksomhed. Produkterne er bl.a. hjælpemidler, der bruges af handicappede.

actura.dk

Borups Pakkeri (runde 3 – 2014)

Med ildsjælen Anne Mette Olesen i spidsen er virksomheden en rummelig arbejdsplads med plads til mennesker, som arbejder med nedsat tempo og arbejdsevne. Borups Pakkeri udfører store og små opgaver inden for pakning, montering og distribution.

borupspakkeri.dk

Allehånde (runde 2 – 2014)

Café, frokostordning og catering. Hos Allehånde arbejder unge døve, som bliver uddannet inden for gastronomi med det mål at kunne bevæge sig videre på arbejdsmarkedet.

allehaande.dk

Café Chaplin (runde 2 – 2014)

Helsingørs bedste brunch i gåafstand fra Kronborg. På Café Chaplin arbejder mennesker med fysiske eller psykiske handicaps.

cafechaplin.dk

Glad Design

(Vækstprogram runde 2 – 2014)

Illustrationer og grafik til Mads Nørgaard, Irma og TIGER. Hos Glad Design arbejder udviklingshæmmede illustratører sammen med uddannede grafikere. Glad Design er en kærlig protest mod lige linjer og en hyldest til spontanitet og mangfoldighed.

gladdesign.dk

Grantoftegaard (runde 2 – 2014)

Et gedigent, klassisk landbrug med økologiske produkter og plads til mennesker, der ellers har svært ved at finde en plads på arbejdsmarkedet. Grantoftegaard er en af Danmarks store socialøkonomiske virksomheder målt på omsætning og antal ansatte.

grantoftegaard.dk

Place de Bleu (runde 2 – 2014)

Systuen leverer puder, tæpper og tasker til butikker over hele verden – fra Island til Korea. På systuen arbejder indvandrerkvinder, der ikke tidligere har været i kontakt med arbejdsmarkedet.

placedebleu.dk

Råd og Dåd (runde 2 – 2014)

Økologisk landbrug, gårdbutik, værksted og genbrug går her hånd i hånd med mennesker, der af forskellige grunde tidligere var uden for arbejdsmarkedet.

raaddaad.dk

Blindes Arbejde

(runde 1 – 2013)

Håndlavede kurve, koste og børster i højeste kvalitet. Hos Blindes Arbejde producerer medarbejderne kurve og koste, og de passer onlineshoppen via en computer med talesyntese.

blindesarbejde.dk

BOAS Specialister

(runde 1 – 2013)

Konsulenter med autismeprofil uddannes hos BOAS Specialister og løser komplicerede it-opgaver. Deres evne til at koncentrere sig om mikroskopiske detaljer og genkende komplicerede mønstre gør, at de finder fejl, som selv ikke avancerede computerprogrammer finder.

boasspecialister.dk

Comeback Consult

(runde 1 – 2013)

Jobcentre, kommuner og institutioner kan hjælpe marginaliserede unge bedre, hvis de forstår de unges udgangspunkt, horisont og reaktionsmønstre. Hos Comeback Consult arbejder mennesker med en fortid på kant med samfundet som brobyggere mellem udsatte og samfund.

comeback.nu

Café Frida

(runde 1 – 2013)

Hjemmelavet brød og andre lækkerier. På Café Frida får kvinder mellem 18 og 30 år, der har gennemlevet nogle af livets største nedture, et fundament for deres vej videre og hjælp til at begynde på en uddannelse eller finde en plads på arbejdsmarkedet.

cafefrida.dk

Kaffé Fair (runde 1 – 2013)

Ristning af kaffe og hjemmelavet mundgodt. På Kaffé Fair får unge med behov for en ekstra hjælpende hånd erfaring med at drive café og catering, mens de får støtte til at finde en retning i livet og undervisning i dansk og matematik.

kaffefair.dk

Send Flere Krydderier

(runde 1 – 2013)

Rige smagsoplevelser baseret på madopskrifter der er finjusteret gennem generationer. Send Flere Krydderier er en ganske særlig cateringvirksomhed: Virksomhedens medarbejdere er kvinder fra etniske minoriteter uden tidligere tilknytning til arbejdsmarkedet.

sendflerekrydderier.dk

Aktiviteter, resultater og perspektiver

TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba). Redaktion: Lars Jannick Johansen og Christian Nørr. Fotografer: Tine Harden, Jeppe Bøje Nielsen og Morten Germund. Design: We Love People. Repro og tryk: Herrmann & Fischer. Papir: Omslag 170 g Edixion, indhold 120 g Edixion. Alle rettigheder forbeholdes. Adresse: TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), Hummeltoftevej 49, 2830 Virum, tlf. 45 26 08 00. Trygfonden.dk CVR-nr. 10430410.

TrygFonden

TrygFonden varetager TryghedsGruppens almennyttige arbejde. TryghedsGruppen er hovedejer i forsikringsselskabet Tryg og skaber værdi og tryghed gennem langsigtede investeringer og almennyttige uddelinger.